



ZALECENIE KOMISJI (UE) 2026/1007

z dnia 30 kwietnia 2026 r.

w sprawie wspierania rozwoju społeczności energetycznych i maksymalizacji potencjału prosumpcji

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Niniejsze zalecenie obejmuje prosumentów energii odnawialnej zdefiniowanych w art. 2 pkt 14 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001⁽¹⁾ oraz odbiorców aktywnych zdefiniowanych w art. 2 pkt 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944⁽²⁾ zaangażowanych w prosumpcję energii odnawialnej („prosumpcja”), w tym poprzez dzielenie się energią zdefiniowane w art. 2 pkt 10a dyrektywy (UE) 2019/944. Niniejsze zalecenie obejmuje również społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej zdefiniowane w art. 2 pkt 16 dyrektywy (UE) 2018/2001 oraz obywatelskie społeczności energetyczne zdefiniowane w art. 2 pkt 11 dyrektywy (UE) 2019/944 zaangażowane w produkcję własną energii odnawialnej i inne rodzaje usług związanych z energią.
- (2) W art. 15a dyrektywy (UE) 2019/944 zobowiązano państwa członkowskie do ustanowienia prawa do dzielenia się energią, które zapewni, między innymi, „wszystkim gospodarstwom domowym, małym przedsiębiorstwom i średnim przedsiębiorstwom, organom publicznym oraz – w przypadku gdy państwo członkowskie tak postanowiło – innym kategoriom odbiorców końcowych, prawo do udziału w dzieleniu się energią w charakterze odbiorców aktywnych”. Spójne wdrażanie tego prawa ma kluczowe znaczenie dla tworzenia nowych modeli biznesowych, pobudzania lokalnych inwestycji i zwiększania elastyczności systemu.
- (3) W planie REPowerEU⁽³⁾ podkreślono, że społeczności energetyczne i prosumpcja mogą pomóc w rozwiązaniu problemu niestabilnych i wysokich cen energii, i wezwano państwa członkowskie do przyspieszenia transpozycji pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”. W strategii UE na rzecz energii słonecznej⁽⁴⁾ wyraźnie uznano duży potencjał społeczności energetycznych i prosumpcji w zakresie przyspieszenia wdrażania energii słonecznej. Przedstawiono w niej wspólny cel polityczny, jakim jest utworzenie do 2025 r. co najmniej jednej społeczności energetycznej opartej na odnawialnych źródłach energii w każdej gminie liczącej ponad 10 000 mieszkańców. W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791⁽⁵⁾ w sprawie efektywności energetycznej zwrócono się do władz lokalnych w jednostkach administracyjnych liczących ponad 45 000 mieszkańców o ocenę roli społeczności energetycznych w lokalnych planach w zakresie ogrzewania i chłodzenia.

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

⁽³⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Plan REPowerEU, COM(2022) 230 final.

⁽⁴⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Strategia UE na rzecz energii słonecznej, COM(2022) 221 final.

⁽⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955 (Dz.U. L 231 z 20.9.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

- (4) W unijnych ramach kładzie się nacisk na sprawiedliwość i inkluzywność. Zarówno w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955⁽⁶⁾, jak i w zaleceniu Komisji (UE) 2023/2407⁽⁷⁾ dostrzeżono potencjał społeczności energetycznych i systemów prosumpcji, takich jak dzielenie się energią, w zakresie przyczyniania się do ochrony gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji i gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym. Państwa członkowskie powinny zatem zachęcać do włączania osób, w tym gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym i gospodarstw domowych, w których mieszkają osoby z niepełnosprawnościami, do społeczności energetycznych i projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych.
- (5) Dobrze zaprojektowane ramy wspomagające społeczności energetyczne, indywidualną prosumpcję i dzielenie się energią mogą wspierać realizację zasady nr 20 Europejskiego filaru praw socjalnych, która potwierdza prawo każdej osoby do dostępu do podstawowych usług dobrej jakości, w tym energii.
- (6) W Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii⁽⁸⁾, przedstawionym przez Komisję 26 lutego 2025 r., określono cel, jakim jest zapewnienie przystępności cenowej energii, przyspieszenie wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej oraz zmniejszenie zależności Unii od paliw kopalnych i importu energii. Plan przyczynia się również do realizacji celów Paktu dla czystego przemysłu⁽⁹⁾ poprzez wzmocnienie lokalnych inwestycji, konkurencyjności i sprawiedliwości społecznej dzięki uproszczonym, przewidywalnym i przejrzystym ramom. Aby osiągnąć te cele, pakiet energetyczny dla obywateli⁽¹⁰⁾ ma na celu dalsze zwiększenie udziału obywateli i społeczności w transformacji energetycznej oraz umożliwienie im produkowania, magazynowania i zużywania własnej energii ze źródeł odnawialnych oraz dzielenia się nią lub jej sprzedaży w celu osiągnięcia stabilnego dostępu do przystępnych cen energii.
- (7) Ze względu na swoją zależność od zaangażowania i często dobrowolnej pracy społeczeństwa społeczności energetyczne zmagają się z różnymi ograniczeniami pod względem zdolności technicznych, czasu i środków finansowych, co ma wpływ zarówno na cykl rozwoju projektów, jak i na dostęp do rynków energii. Społecznościom energetycznym szczególnie trudno jest uruchomić finansowanie na wczesnych etapach opracowywania projektów, zarządzać złożonymi procedurami administracyjnymi, inwestować w infrastrukturę techniczną lub prowadzić operacje rynkowe⁽¹¹⁾.
- (8) Aby pomóc w przezwycięzeniu tych ograniczeń i ułatwić równomierny rozwój w całej Unii, należy stworzyć warunki sprzyjające powstawaniu, dywersyfikacji i rozwojowi społeczności energetycznych poprzez zapewnienie jasnych i spójnych ram, ogólnej świadomości oraz sprawiedliwego traktowania, minimalizując bariery regulacyjne i administracyjne na wszystkich odpowiednich rynkach i sektorach energii oraz zapewniając wytyczne dotyczące aspektów technicznych i finansowych, a także ułatwiony dostęp do finansowania. Wsparcie na rzecz budowania zdolności może jeszcze bardziej zwiększyć profesjonalizację i autonomię społeczności energetycznych, a narzędzia techniczne służące ich projektowaniu mają zasadnicze znaczenie dla ogólnego upowszechnienia społeczności energetycznych. Wsparcie dla władz lokalnych, a w szczególności struktur wtórnych lub federacji społeczności energetycznych, może być skutecznym sposobem przyspieszenia ich rozwoju i zdolności do angażowania się w projekty wymagające większych zasobów oraz charakteryzujące się innowacyjnością społeczną i technologiczną.
- (9) Prosumpcja energii odnawialnej napotyka odrębne bariery w zakresie finansowania, wydawania zezwoleń, dostępu do sieci i złożoności administracyjnej. Bariery te w nieproporcjonalny sposób dotyczą gospodarstwa domowe o niskich dochodach i drobnych konsumentów. Aby zapewnić inkluzywność, zasadnicze znaczenie mają następujące elementy: uproszczenie; stworzenie pojedynczych punktów kontaktowych w zakresie wydawania zezwoleń oraz punktów kompleksowej obsługi; ukierunkowane wsparcie finansowe; oraz finansowanie przez stronę trzecią lub podejście oparte na finansowaniu zbiorowym, takie jak leasing, umowy o poprawę efektywności energetycznej lub programy inwestycji obywatelskich. Spójne w całej Unii podejście do społeczności energetycznych i dzielenia się energią pomoże w wymianie najlepszych praktyk i wdrażaniu innowacyjnych modeli biznesowych w wymiarze transgranicznym. Wspólne zasady dotyczące definicji, wynagrodzenia, integracji z siecią i ochrony konsumentów pomagają w osiągnięciu takiego spójnego podejścia.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia Społecznego Funduszu Klimatycznego i zmieniające rozporządzenie (UE) 2021/1060 (Dz.U. L 130, 16.5.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/955/oj>).

⁽⁷⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2023/2407 z dnia 20 października 2023 r. dotyczące ubóstwa energetycznego (C/2023/4080, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

⁽⁸⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: „Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii – Odblokowanie prawdziwego potencjału unii energetycznej w celu zapewnienia przystępnej cenowo, efektywnej i czystej energii dla wszystkich Europejczyków” (COM(2025) 79 final), Bruksela 26.2.2025.

⁽⁹⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: „Pakt dla czystego przemysłu: wspólny plan działania na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji” (COM(2025) 85 final).

⁽¹⁰⁾ COM(2026) 115 final.

⁽¹¹⁾ Zob. zalecenia nr 9 i 10 panelu obywatelskiego ds. efektywności energetycznej, Panel ds. efektywności energetycznej – Portal Aktywności Obywatelskiej.

- (10) Proporcjonalne i niedyskryminacyjne traktowanie oraz dostosowana do potrzeb pomoc w zakresie procedur i wniosków dotyczących przyłączenia do sieci ułatwiają dostęp do sieci dla instalacji wytwarzających energię z OZE.
- (11) Dzielenie się energią w połączeniu z odpowiedzią odbioru, przesuwaniem obciążeń lub magazynowaniem energii może przynieść oszczędności kosztów zarówno konsumentom, jak i systemom energetycznym. Wymaga to dostępu do danych pomiarowych i danych dotyczących zużycia oraz interoperacyjności danych.
- (12) Zgodnie z programem Komisji na rzecz uproszczenia przepisów i lepszego stanowienia prawa niniejsze zalecenie ma na celu zapewnienie państwom członkowskim praktycznych wytycznych w celu zapewnienia spójnego, proporcjonalnego i przyjaznego dla obywateli wdrażania przepisów Unii dotyczących społeczności energetycznych i systemów prosumpcji, w tym dzielenia się energią.
- (13) Państwa członkowskie powinny uprościć procedury administracyjne dotyczące tworzenia, funkcjonowania i rozwoju społeczności energetycznych i prosumpcji oraz wymogi dotyczące sprawozdawczości. Wdrażanie powinno opierać się na istniejących strukturach i narzędziach cyfrowych, zapewniając spójność, oszczędność kosztową i minimalne obciążenie administracyjne dla dostawców, konsumentów i organów krajowych.
- (14) Aby wesprzeć państwa członkowskie we wdrażaniu niniejszego zalecenia, Komisja zamierza wprowadzić szereg środków na rzecz dalszego rozwoju i upowszechniania społeczności energetycznych w Unii oraz wspierać wdrażanie przepisów Unii. Środki te określono w planie działania zawartym w załączniku do niniejszego zalecenia,

PRZYMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

Zaleca się, aby państwa członkowskie wprowadziły następujące środki:

1. Przy wprowadzaniu w życie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych niezbędnych do wykonania art. 2 pkt 8 dyrektywy (UE) 2019/944 – **zapewnienie spójności między pojęciami odbiorców aktywnych i prosumentów energii odnawialnej** ⁽¹²⁾ w zakresie praw i obowiązków istotnych dla indywidualnej prosumpcji energii odnawialnej ⁽¹³⁾ i dzielenia się energią ⁽¹⁴⁾ oraz przez odróżnienie tych definicji od definicji podmiotów komercyjnych, przy jednoczesnym zapewnieniu dostępności dla wszystkich obywateli, w tym najemców, mieszkańców budynków wielorodzinnych oraz gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji i osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, takich jak kobiety i inne grupy zagrożone dyskryminacją, które są dotknięte tym problemem w nieproporcjonalnie większym stopniu.
2. **Wyraźne rozróżnienie pojęć społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej** ⁽¹⁵⁾ i **obywatelskich społeczności energetycznych** ⁽¹⁶⁾ pod względem struktury członkostwa, wymogów w zakresie zarządzania i celu, a także podkreślenie konkretnych zalet i korzyści wynikających z poszczególnych form społeczności energetycznych, aby zapewnić spójność między nimi i jasność co do ich celu.
3. Przy transpozycji i wdrażaniu przepisów art. 15a dyrektywy zmieniającej Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1711 ⁽¹⁷⁾ – ustanowienie **ram umożliwiających wspólne działanie odbiorców aktywnych**, które są zgodne z prawami indywidualnych prosumentów energii odnawialnej określonymi w art. 21 dyrektywy (UE) 2018/2001 i odbiorców aktywnych określonymi w art. 15 dyrektywy (UE) 2019/944.
4. Pełne transponowanie przepisów UE dotyczących społeczności energetycznych i prosumpcji ⁽¹⁸⁾ oraz wdrożenie ram wspomagających, które przyczyniają się do dalszego rozwoju społeczności energetycznych **w sektorze ogrzewania i chłodzenia, sektorze energii elektrycznej i sektorze renowacji budynków**, umożliwiając społecznościom energetycznym przyczynianie się do realizacji ogólnych celów Unii w zakresie renowacji i energii ze źródeł odnawialnych.

⁽¹²⁾ Zgodnie z definicją w dyrektywie (UE) 2018/2001.

⁽¹³⁾ Zgodnie z art. 21 dyrektywy (UE) 2018/2001.

⁽¹⁴⁾ Zgodnie z art. 15a dyrektywy (UE) 2019/944.

⁽¹⁵⁾ W rozumieniu definicji zawartej w art. 2 pkt 16 dyrektywy (UE) 2018/2001.

⁽¹⁶⁾ W rozumieniu definicji zawartej w art. 2 pkt 11 dyrektywy (UE) 2019/944.

⁽¹⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1711 z dnia 13 czerwca 2024 r. zmieniająca dyrektywy (UE) 2018/2001 i (UE) 2019/944 w odniesieniu do poprawy struktury unijnego rynku energii elektrycznej (Dz.U. L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>).

⁽¹⁸⁾ Dyrektywa (UE) 2019/944, w szczególności art. 2 pkt 8, 10a i 11, art. 15 i 15a oraz art. 16, dyrektywa (UE) 2018/2001, w szczególności art. 2 pkt 16, art. 21 i art. 22.

Zarządzanie i monitorowanie

5. Opracowanie **krajowej strategii na rzecz społeczności energetycznych i prosumpcji**, obejmującej ocenę potencjalnego wkładu w realizację celów energetycznych UE do 2030 r. i 2040 r. w oparciu o ocenę potencjału i barier zgodnie z art. 21 ust. 6 i art. 22 ust. 3 dyrektywy (UE) 2018/2001, oraz składanie sprawozdań z postępów za pośrednictwem zintegrowanych sprawozdań z postępów w realizacji krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu.
6. Wyznaczenie właściwego organu lub podmiotu do **oceny i monitorowania potencjału i wpływu korzyści finansowych, społecznych i środowiskowych wynikających z istnienia społeczności energetycznych i z prosumpcji** oraz usuwania barier związanych z uwarunkowaniami geograficznymi i demograficznymi, a także szerszych założeń lub celów polityki dotyczących rozwoju społeczności energetycznych i prosumpcji w regularnych odstępach czasu i ewentualnie w koordynacji z Komisją Europejską, w tym w odniesieniu do danych zebranych od odpowiednich zainteresowanych stron oraz mapowania prowadzonego na podstawie art. 15b dyrektywy (UE) 2018/2001.
7. Wprowadzenie **kompleksowych i zaktualizowanych krajowych rejestrów społeczności energetycznych**, które mogą być wykorzystywane do monitorowania zgodności, danych dotyczących projektów i cech organizacyjnych, bez nakładania nieproporcjonalnych opłat lub wymogów administracyjnych związanych z konkretnymi działaniami w zakresie energii.
8. Zaangażowanie konsumentów, w tym gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym, najemców i mieszkańców mieszkań socjalnych, partnerów społecznych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, przedsiębiorstw, władz lokalnych, społeczności energetycznych lub ich przedstawicieli we wdrażanie niniejszego zalecenia w drodze **regularnych konsultacji i zorganizowanego dialogu**.

Wydawanie zezwoleń i integracja systemów

9. **Zniesienie procedur wydawania zezwoleń dla małych instalacji fotowoltaicznych i magazynów energii**, wprowadzenie środków dotyczących pomp ciepła, pojazdów elektrycznych i punktów ładowania pojazdów elektrycznych oraz uproszczenie związanych z tym przyłączeń do sieci, wyznaczenie konkretnych i rozsądnych ram czasowych na informowanie odbiorców końcowych i społeczności energetycznych oraz zniesienie wymogów administracyjnych i przeszkód regulacyjnych ⁽¹⁹⁾ dla akumulatorów podłączanych do sieci i balkonowych instalacji fotowoltaicznych o mocy do 800 W.
10. Zapewnienie terminowych, przejrzystych, proporcjonalnych i prostych **procedur przyłączania do sieci**, zgodnie z wnioskiem dotyczącym dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę (UE) 2018/2001, (UE) 2019/944 i (UE) 2024/1788 ⁽²⁰⁾ w odniesieniu do przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń, COM(2025) 1007 final, poprzez umożliwienie odzyskania lub zmniejszenia depozytu zabezpieczenia finansowego, jeżeli spełnione są kryteria dojrzałości, poprzez ustanowienie konkretnych terminów informowania społeczności energetycznych i odbiorców końcowych o procedurach, kosztach i zatwierdzeniach, poprzez zapewnienie specjalnej pomocy lub wytycznych dotyczących wniosków oraz złagodzenie w miarę możliwości wymogów administracyjnych i technicznych, przy jednoczesnym stosowaniu niedyskryminacyjnego i proporcjonalnego traktowania zgodnie z mającymi zastosowanie ramami unijnymi.
11. Zapewnienie, aby operatorzy sieci uwzględniali w swoich planach rozwoju sieci oczekiwany wzrost i wpływ prosumpcji i działalności społeczności energetycznych, tak aby umożliwić inwestycje wyprzedzające.
12. W przypadku niewystarczającej przepustowości sieci i gdy jest to technicznie możliwe – **zapewnienie społecznościom energetycznym i odbiorcom końcowym uczestniczącym w systemach dzielenia się energią możliwości zawierania z operatorami systemów elastycznych umów przyłączeniowych** w przypadku eksploatacji instalacji magazynowania energii lub osiągnięcia wysokiego poziomu lokalnej prosumpcji, zgodnie z art. 6a dyrektywy (UE) 2019/944.
13. Umożliwienie obywatelskim społecznościom energetycznym zarządzania **zamkniętymi sieciami dystrybucyjnymi**, zgodnie z art. 16 ust. 4 i art. 38 ust. 2 dyrektywy (UE) 2019/944, oraz społecznościom energetycznym działającym w zakresie energii odnawialnej rozwijania i obsługi **sieci ciepłowniczych i chłodniczych** wykorzystujących energię odnawialną na ich obszarze działalności.

⁽¹⁹⁾ Zob. również wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę (UE) 2018/2001, (UE) 2019/944 i (UE) 2024/1788 w odniesieniu do przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń, COM(2025) 1007 final.

⁽²⁰⁾ COM(2025) 1007 final.

Znormalizowane podejście do dzielenia się energią

14. Zapewnienie możliwości dzielenia się energią w tym samym obszarze rynkowym lub na bardziej ograniczonym **obszarze geograficznym oraz zachęcanie krajowych organów regulacyjnych do oceny potencjału elastyczności lokalnego dzielenia się energią**, zgodnie z topologią sieci, oraz do wykorzystywania tych informacji przy stosowaniu odzwierciedlających koszty opłat sieciowych.
15. **Zapewnienie, aby odbiorcy końcowi zaangażowani w dzielenie się energią i społeczności energetyczne nie podlegali niewspółmiernym i dyskryminacyjnym procedurom, wymogom ani obowiązkom dostawców** zgodnie z art. 15 i 16 dyrektywy (UE) 2019/944 oraz art. 21 i 22 dyrektywy (UE) 2018/2001.
16. **Zapewnienie warunków ułatwiających krajowym organom regulacyjnym monitorowanie zadań związanych ze zniesieniem opłat od niezależnych dostawców, które są stałe i przekraczają koszty bezpośrednie ponoszone** w związku z dzieleniem się energią.
17. **Wyznaczenie właściwego organu krajowego, który będzie udzielał informacji** na temat dzielenia się energią, w tym poprzez utworzenie punktu informacyjnego, udostępnienie wykazu działających organizatorów dzielenia się energią, wzory umów do dobrowolnego wykorzystania oraz informacje techniczne, prawne, ekonomiczne i praktyczne.
18. Zapewnienie, aby właściwe organy wprowadziły proste, przejrzyste i cyfrowe **procesy rejestracji** na potrzeby uzgodnień dotyczących dzielenia się energią oraz aby w przypadku, gdy liczba odbiorców końcowych zaangażowanych w dzielenie się energią przekracza określoną liczbę, obowiązkowe było uznanie tego za wewnętrzne dzielenie się energią, aby usprawnić proces komunikacji i rejestracji.
19. Przyjęcie interoperacyjnego, bezpiecznego i znormalizowanego podejścia do **zarządzania danymi i ich wymiany** w celu umożliwienia dzielenia się energią.
20. Zapewnienie, aby odpowiednie **dane pomiarowe były udostępniane w czasie zbliżonym do rzeczywistego** ⁽²¹⁾, **co najmniej tak krótkim jak okres rozliczania niezbilansowania, zdefiniowany w art. 2 pkt 15 rozporządzenia w sprawie rynku energii** ⁽²²⁾, **a narzędzia oprogramowania były udostępniane** wszystkim odpowiednim stronom, w tym odbiorcom końcowym, dostawcom oraz, w stosownych przypadkach, organizatorom dzielenia się energią i społecznościom energetycznym, w tym w celu wspierania usług w zakresie dzielenia się energią i elastyczności.
21. Zapewnienie, aby statyczne klucze podziału energii ⁽²³⁾ podlegały okresowym przeglądom i były udostępniane odbiorcom końcowym, a także ułatwienie **stopniowego przejścia z kluczy statycznych na dynamiczne klucze podziału energii** w celu optymalizacji wartości zarówno dla systemu energetycznego, jak i uczestników dzielenia się energią.
22. Umożliwienie krajowym organom regulacyjnym wdrażania **regulacyjnych poletek doświadczalnych** w celu przeprowadzania eksperymentów dotyczących alokacji i pomiarów z wykorzystaniem wielu liczników i lokalizacji, metod alokacji, struktury taryf, odpowiedzialności za bilansowanie, wymiany i rozliczania danych oraz ochrony konsumentów i opodatkowania.

Wynagrodzenie mające na celu maksymalizację wartości prosumpcji

23. Przyspieszenie **wdrażania inteligentnych liczników** w rozsądnych ramach czasowych oraz wprowadzenie interoperacyjnych systemów wymiany danych, aby umożliwić dokładny pomiar, rozliczanie i optymalizację prosumpcji.

⁽²¹⁾ W rozumieniu definicji zawartej w art. 2 pkt 26 dyrektywy (UE) 2019/944.

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>).

⁽²³⁾ Ustanawiając inicjatywę dzielenia się energią, należy przyjąć specjalny wzór określający, w jaki sposób wspólna produkcja będzie zaliczana na poczet rachunków za energię poszczególnych uczestników dzielenia się energią. Jest to tzw. współczynnik podziału lub klucz podziału.

24. Zapewnienie, aby nadwyżka energii elektrycznej, która nie jest zużywana we własnym zakresie za licznikiem lub nie jest współdzielona, mogła być **sprawiedliwie wynagradzana w oparciu o sygnały rynkowe**, odzwierciedlając jej wartość zarówno dla konsumentów, jak i dla systemu.
25. Przy opracowywaniu systemów wsparcia operacyjnego dla energii elektrycznej wytworzonej we własnym zakresie wprowadzanej do sieci – rozważenie wprowadzenia **premií rynkowych, które zachęcałyby do optymalizacji prosumpcji**, w tym poprzez dzielenie się energią.

Dostęp do odpowiednich rynków energii

26. Wdrożenie **elastycznych systemów wydawania pozwoleń**, które umożliwią społecznościom energetycznym, we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za bilansowanie, zdefiniowanym w art. 2 pkt 14 rozporządzenia (UE) 2019/943, dostarczanie energii lub świadczenie usług w zakresie elastyczności na rzecz odbiorców końcowych.
27. **Wspieranie współpracy z dostawcami i agregatorami**, zdefiniowanymi w art. 2 pkt 19 dyrektywy (UE) 2019/944, w celu ułatwienia handlu energią lub elastycznością w imieniu społeczności energetycznych lub odbiorców końcowych zawierających umowy zakupu energii elektrycznej, ustalenia w zakresie partnerskiego (peer-to-peer) handlu lub umowy o świadczenie usług w zakresie elastyczności, przy jednoczesnym zapewnieniu wprowadzenia klauzul ochronnych chroniących społeczności energetyczne, odbiorców aktywnych i prosumentów energii odnawialnej przed nadużyciami ze strony silniejszych uczestników rynku.
28. Zapewnienie, aby minimalne wielkości ofert, okresy obowiązywania umów, modele dostępu do rynku i **wymogi dotyczące kwalifikacji wstępnej dla lokalnych rynków usług energetycznych** umożliwiały mniejszym zagregowanym aktywom, zarządzanym przez społeczności energetyczne lub grupy dzielenia się energią, bezpośredni udział lub udział za pośrednictwem agregatora, oraz tworzenie regulacyjnych poletek doświadczalnych w celu testowania i dostosowywania takich elementów struktury rynku w kontrolowanym środowisku.

Dostęp do finansowania publicznego i prywatnego

29. **Zapewnienie wsparcia inwestycyjnego** dla systemów zintegrowanych, w tym małych instalacji fotowoltaicznych, systemów magazynowania lub systemów ogrzewania i chłodzenia wykorzystujących odnawialne źródła energii, w tym w ramach programów renowacji budynków koncentrujących się na społecznościach wrażliwych.
30. Rozważenie możliwości zastosowania obniżonych stawek VAT lub zwolnień z VAT w odniesieniu do konkretnych wysoce wydajnych, czystych systemów ogrzewania, a także paneli fotowoltaicznych, zgodnie z dyrektywą VAT 2006/112/WE ⁽²⁴⁾ zmienioną dyrektywą Rady (UE) 2022/542 ⁽²⁵⁾ w sprawie stawek podatku od wartości dodanej.
31. **Wykorzystywanie w pełni istniejących funduszy objętych polityką spójności oraz innych odpowiednich środków unijnych** dostępnych w okresie programowania 2021–2027, a także innych instrumentów finansowych w celu zapewnienia wsparcia finansowego społecznościom energetycznym i systemom prosumpcji zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich oraz w regionach górniczych przechodzących transformację lub w innych regionach szczególnie dotkniętych procesem przechodzenia na zdekarbonizowaną gospodarkę.
32. **Określenie obszarów, w których występują luki w finansowaniu** na poszczególnych etapach cyklu życia, oraz **wprowadzenie specjalnych programów finansowania i instrumentów finansowych dla społeczności energetycznych**, w szczególności finansowania załączkowego na etapie (przed)rozwojowym.
33. **Zapewnienie**, aby ogólnym programom finansowania i instrumentom finansowym na rzecz projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej towarzyszyły **szczegółowe ramy ułatwiające dostępność dla społeczności energetycznych** ⁽²⁶⁾, w szczególności za pośrednictwem federacji społeczności energetycznych.

⁽²⁴⁾ Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. L 347 z 11.12.2006, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj>).

⁽²⁵⁾ Dyrektywa Rady (UE) 2022/542 z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie zmiany dyrektyw 2006/112/WE i (UE) 2020/285 w zakresie stawek podatku od wartości dodanej (Dz.U. L 107 z 6.4.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/542/oj>).

⁽²⁶⁾ Np. przez uwzględnienie finansowania na małą skalę, zwiększanie świadomości lub wsparcie przy składaniu wniosków.

Wsparcie w zakresie zwiększania świadomości i budowania zdolności

34. **Działanie na rzecz** włączenia zagadnień energetyki obywatelskiej i dzielenia się energią do programów **kształcenia i szkolenia, w tym programów szkolenia zawodowego**, w szczególności poprzez współpracę z uczelniami wyższymi, instytutami zawodowymi i technicznymi oraz programami przygotowania zawodowego wspieranymi w ramach programu Erasmus+, paktu na rzecz umiejętności i partnerstw na rzecz umiejętności na dużą skalę w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych oraz Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.
35. **Wspieranie inicjatyw i działań na rzecz zaangażowania młodzieży i społeczeństwa, w których uczestniczą przedstawiciele społeczności wiejskich i oddalonych**, w celu upowszechniania wiedzy, propagowania zmiany zachowań i wspierania udziału obywateli w społecznościach energetycznych, prosumpcji i dzieleniu się energią.
36. **Informowanie**, jasno i z odpowiednim wyprzedzeniem, o nadchodzących **zmianach w strukturach taryf i mechanizmach wynagradzania**, przewidując okresy przejściowe oraz udzielając konsumentom wytycznych dotyczących skutków i możliwości.
37. **Wykorzystanie istniejących punktów kompleksowej obsługi** lub podobnych mechanizmów **lub utworzenie nowych** struktur tego rodzaju w celu zapewnienia społecznościom energetycznym i konsumentom pojedynczego – internetowego, a w miarę możliwości fizycznego – punktu kontaktowego oferującego kompleksowe i przyjazne dla użytkownika doradztwo techniczne, prawne, administracyjne, gospodarcze i finansowe, a także instrukcje, wytyczne i materiały, takie jak wzory dokumentów, z możliwością składania wniosków i monitorowania postępów w zakresie zezwoleń, licencji i systemów wsparcia.
38. **Zapewnienie władzom lokalnym wytycznych, możliwości dzielenia się wiedzą, wytycznych technicznych i szkoleń w zakresie zarządzania projektami** w celu zwiększenia ich zaangażowania w projekty dzielenia się energią i projekty społeczności energetycznych z udziałem gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym, a także w celu wsparcia tych projektów, jak również w celu realizacji projektów wymagających rozbudowanej infrastruktury, takich jak systemy ogrzewania i chłodzenia prowadzone przez społeczność.
39. **Wspieranie federacji i struktur wtórnych społeczności energetycznych oraz ułatwianie budowania zdolności**, aby umożliwić im świadczenie usług związanych z energią oraz **ułatwić lokalnym społecznościom energetycznym dostęp do finansowania i usług pomocy technicznej**.

Współpraca regionalna i transgraniczna

40. **Umożliwienie transgranicznego uczestnictwa** w obywatelskich społecznościach energetycznych i w społecznościach energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej oraz zbadanie możliwości dla transgranicznych społeczności energetycznych, w szczególności w regionach przygranicznych, a także usunięcie barier prawnych lub administracyjnych uniemożliwiających wspólne inwestycje, wspólne korzystanie z sieci lub dzielenie się energią ponad granicami.
41. **Rozważenie włączenia społeczności energetycznych do istniejących strategii makroregionalnych i odpowiednich planów działania**, przy wsparciu z instrumentów polityki spójności i funduszy unijnych.

Włączenie społeczne

42. Odpowiednie zdefiniowanie **pojęć „skutecznej kontroli”, „niezależności” oraz „korzyści społecznych, gospodarczych i środowiskowych”**, o których mowa w definicji społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej w art. 2 pkt 16 dyrektywy (UE) 2018/2001 oraz w definicji obywatelskich społeczności energetycznych w art. 2 pkt 11 dyrektywy (UE) 2019/944, w celu zapewnienia, aby pojęcia te były wykorzystywane przez społeczeństwo i dla społeczeństwa, w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych przy zakładaniu społeczności energetycznej oraz w celu zwiększenia zaufania do tych pojęć.
43. Promowanie **modeli finansowania przez stronę trzecią i finansowania zbiorowego w odniesieniu do dzielenia się energią**, w tym przez tworzenie społeczności energetycznych, aby zapewnić dostęp do prosumpcji najemcom, gospodarstwom domowym o niskich dochodach i gospodarstwom domowym znajdującym się w trudnej sytuacji.

44. Promowanie modeli uczestnictwa o niskich barierach, w tym opcji nieponoszenia kosztów początkowych, ukierunkowanego, technicznego wsparcia finansowego i administracyjnego dla osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, najemców i mieszkańców mieszkań socjalnych oraz osób z niepełnosprawnościami ⁽²⁷⁾, a także kanałów rejestracji i wsparcia, które nie wymagają korzystania z technologii cyfrowych.
45. Uwzględnienie **proporcjonalnych i sprzyjających włączeniu społecznemu kryteriów wyboru**, które umożliwią społecznościom energetycznym składanie ofert, a także kryteriów kwalifikowalności społecznej i oceny w ramach **publicznych aukcji dotyczących energii odnawialnej, systemów wsparcia oraz zamówień publicznych lub koncesji** na wdrażanie odnawialnych źródeł energii.
46. Ocena skutków dystrybucyjnych w celu zapewnienia, aby koszty i korzyści systemów społeczności energetycznych i dzielenia się energią były rozdzielane sprawiedliwie i nie stawały w niekorzystnej sytuacji konsumentów, którzy zdecydują się nie brać w nich udziału.
47. Zapewnienie, aby informacje przeznaczone dla ogółu społeczeństwa były również dostępne dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie z wymogami dostępności określonymi w załączniku I do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 ⁽²⁸⁾.

Cyfryzacja i innowacje

48. Zapewnienie społecznościom energetycznym i odbiorcom końcowym **dostępu do odpowiednich danych dotyczących systemu energetycznego i zużycia energii** zgodnie z mającymi zastosowanie unijnymi wymogami w zakresie ochrony danych i interoperacyjności, w szczególności wymogami ustanowionymi na mocy art. 24 dyrektywy (UE) 2019/944.
49. Wspieranie rozwoju i wykorzystywania **platform cyfrowych opartych na otwartym oprogramowaniu** ⁽²⁹⁾, **dostępnych i odpowiednich narzędzi oprogramowania oraz znormalizowanych interfejsów** umożliwiających dzielenie się energią, prognozowanie zapotrzebowania i świadczenie usług w zakresie elastyczności przez odbiorców końcowych i społeczności energetyczne, a także zapewnianie wsparcia w planowaniu społeczności energetycznej przy jednoczesnym zapewnieniu cyberbezpieczeństwa i ochrony danych.
50. Zachęcanie do partnerstw na rzecz innowacji i do współpracy publiczno-prywatnej, w ramach których w społecznościach energetycznych i grupach dzielenia się energią testowane są **rozwiązania cyfrowe, rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji oraz rozwiązania w zakresie inteligentnych sieci** w ramach regulacyjnych poletek doświadczalnych lub projektów pilotażowych umożliwiających uczenie się przez działanie.

Sporządzono w Brukseli dnia 30 kwietnia 2026 r.

W imieniu Komisji
Dan JØRGENSEN
Członek Komisji

⁽²⁷⁾ Zgodnie z wymogami dostępności określonymi w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882.

⁽²⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).

⁽²⁹⁾ Interfejsy przeznaczone dla ogółu społeczeństwa powinny być dostępne dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie z wymogami dostępności określonymi w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882.

ZAŁĄCZNIK

Plan działania dotyczący społeczności energetycznych

W komunikacie w sprawie pakietu energetycznego dla obywateli COM(2026)115 Komisja wyznacza cel polegający na zwiększeniu mocy w zakresie energii ze źródeł odnawialnych zainstalowanej przez społeczności energetyczne do 90 GW. Aby usunąć bariery techniczne i finansowe, przed którymi stoją społeczności energetyczne, oraz wesprzeć państwa członkowskie we wdrażaniu niniejszego zalecenia, niniejszy plan działania obejmuje pięć obszarów:

1. Skuteczne ramy wspomagające
2. Dostęp do finansowania
3. Zwiększanie świadomości i budowanie zdolności
4. Włączenie społeczne i udział społeczeństwa
5. Innowacje cyfrowe i integracja systemów

Aby monitorować postępy w realizacji niniejszego planu działania, wymieniać się najlepszymi praktykami oraz wzmocnić partnerstwa między organami publicznymi, społecznościami i przemysłem, Komisja zamierza:

- Opracować zestaw **ogólnounijnych wskaźników** służących do monitorowania rozwoju i wpływu społeczności energetycznych w ramach **ośrodka doradztwa ds. energii obywatelskiej (CEAH)**.
- Zorganizować w 2028 r. **dialog na temat energii obywatelskiej** we współpracy z państwami członkowskimi, Parlamentem Europejskim i sieciami zainteresowanych stron.

1. Skuteczne ramy wspomagające

Aby rozwiązać problem niepewności regulacyjnej wynikającej z niepełnej lub opóźnionej transpozycji dyrektyw UE definiujących społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej i obywatelskie społeczności energetyczne, Komisja planuje:

- Ocenić potrzebę dalszego uproszczenia i ujednoczenia **definicji unijnych**.
- Kontynuować współpracę z państwami członkowskimi UE, krajowymi organami regulacji energetyki, operatorami systemów dystrybucyjnych i organizacjami przedstawicielskimi społeczności energetycznych w zakresie wdrażania prawodawstwa UE i zalecenia w sprawie społeczności energetycznych i prosumpcji w kontekście dorocznego Obywatelskiego Forum Energetycznego i regulacyjnego okrągłego stołu na temat polityki energetycznej dla konsumentów.
- **Monitorować bariery krajowe**, dobre praktyki i ramy wspomagające w ramach CEAH i innych inicjatyw.
- Zbadać zarzuty dotyczące **nieuczciwych praktyk marketingowych** w odniesieniu do społeczności energetycznych lub dzielenia się energią.

2. Dostęp do finansowania

Aby poprawić dostęp społeczności energetycznych do przystępnego cenowo i niezawodnego finansowania, zwiększyć wśród pośredników finansowych i instytucji zarządzających świadomość w zakresie dostępnych gwarancji i funduszy UE wspierających społeczności energetyczne oraz kontynuować udzielanie wsparcia w postaci dotacji na wczesnym etapie za pośrednictwem instrumentu na rzecz społeczności energetycznych, Komisja zamierza:

- Zwiększyć wśród pośredników finansowych i społeczności energetycznych świadomość w zakresie możliwości wykorzystania **gwarancji InvestEU w celu zapewnienia przystępnych cenowo pożyczek**, we współpracy z Europejskim Funduszem Inwestycyjnym, za pośrednictwem platformy Green Gateway (narzędzie pomocy technicznej, komunikacja elektroniczna, webinarium), aby zmaksymalizować wykorzystanie tych gwarancji (2026 r.).
- Opublikować **zestaw narzędzi finansowych dotyczących energetyki obywatelskiej** za pośrednictwem CEAH, aby pomóc społeczeństwu i społecznościom w zapoznaniu się z możliwymi modelami i wariantami finansowania oraz umożliwić kierowane przez społeczność, zintegrowane z rynkiem usługi w zakresie elastyczności i dzielenia się energią (2026 r.).

- Powołać grupę roboczą ds. społeczności energetycznych w ramach **sieci instytucji zarządzających i organów ds. energii**, po przeprowadzeniu wstępnej oceny potrzeb członków i osiągnięciu konsensusu w sprawie jej utworzenia, w celu zwiększenia wykorzystania funduszy objętych polityką spójności (2026 r.).
- Refinansować **instrument na rzecz społeczności energetycznych po 2027 r., aby zapewnić finansowanie załączkowe** ponad 140 społecznościom energetycznym w celu opracowania biznesplanów na etapie przedzwojowym (2027 r.).

3. Zwiększanie świadomości i budowanie zdolności

Dostęp do wiedzy na temat energii, umiejętności ekonomicznych i w zakresie przedsiębiorczości, wiedzy technicznej i prawnej oraz budowania zdolności ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju, zwiększania skali działalności i profesjonalizacji społeczności energetycznych. W związku z tym Komisja planuje:

- **Informować obywateli, władze lokalne i inne osoby, takie jak rolnicy i właściciele małych przedsiębiorstw**, o przysługujących im prawach i możliwościach zakładania lub wspierania społeczności energetycznych, za pośrednictwem Porozumienia Burmistrzów i specjalnej kampanii informacyjnej na temat praw konsumentów (2026 r.).
- **Zapewnić** społecznościom energetycznym **pomoc techniczną** za pośrednictwem CEAH w celu opracowania projektów w zakresie magazynowania energii, efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych (2026 r.).
- Uruchomić finansowanie z podprogramu „Przejsie na czystą energię” programu LIFE, aby pomóc społecznościom energetycznym w rozwoju, profesjonalizacji i zwiększeniu skali projektów i usług w zakresie energii odnawialnej, w szczególności poprzez działania w zakresie wzajemnego uczenia się i struktury wtórne (2026 r.).

4. Włączenie społeczne i udział społeczeństwa

Społeczności energetyczne mogą przyczynić się do mobilizacji społeczeństwa, włączenia i ochrony gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, a także do zmniejszenia liczby gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym, które w nieproporcjonalny sposób dotyka również kobiety i inne grupy zagrożone dyskryminacją. Aby uwolnić ten potencjał, Komisja zamierza:

- Zapewnić władzom lokalnym pomoc techniczną, aby pomóc w **zaangażowaniu gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji i gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym** w społeczności energetyczne za pośrednictwem Centrum Doradztwa ds. Ubóstwa Energetycznego (EPAH) (2026 r.).
- Utworzyć „wspólnotę praktyków” w ramach **platformy nabywców publicznych**, aby propagować stosowanie kryteriów włączenia społecznego w zamówieniach publicznych i koncesjach (2026 r.).
- Opublikować **przewodnik wdrażania dotyczący uczestnictwa obywatelskiego** za pośrednictwem CEAH i EPAH, aby pomóc decydentom w identyfikowaniu i wspieraniu społeczności energetycznych sprzyjających włączeniu społecznemu i kierowanych przez obywateli (2026 r.).
- Wspierać możliwości wzajemnego uczenia się między regionami wydobywania węgla, torfu i łupków bitumicznych poprzez szkolenia na miejscu na temat **społeczności energetycznych** za pośrednictwem inicjatywy dla regionów górniczych w okresie transformacji i innych odpowiednich platform (2027 r.).
- Opublikować **standardowy wzór umowy o współpracy** między podmiotami realizującymi projekty dotyczące energii odnawialnej a społecznościami energetycznymi (2027 r.).

5. Innowacje cyfrowe i integracja systemów

Dzięki wykorzystaniu potencjału technologii cyfrowych, przestrzeni danych, magazynowania, integracji systemów i rozwiązań w zakresie inteligentnych sieci społeczności energetyczne mogą stać się integralną częścią nowoczesnego systemu energetycznego i obniżyć rachunki za energię. W związku z tym Komisja planuje:

- Uruchomić finansowanie z podprogramu „Przejsie na czystą energię” programu LIFE w celu wspierania miast i partnerów lokalnych, takich jak społeczności energetyczne, we **wdrażaniu inteligentnych rozwiązań** (takich jak akumulatory sąsiedzkie, infrastruktura ładowania pojazdów elektrycznych, systemy zarządzania energią itp.), które pomagają zoptymalizować lokalne dzielenie się energią i zwiększyć elastyczność (2026 r.).
- Propagować włączanie społeczności energetycznych do **lokalnego planowania energetycznego** wśród sygnatariuszy Porozumienia Burmistrzów oraz przez lokalne obywatelskie dialogi energetyczne organizowane w ramach CEAH (2026 r.).

- Zapewnić finansowanie w ramach programu „Horyzont Europa” w celu wsparcia kierowanych przez społeczność **mikrosieci i lokalnych sieci ciepłowniczych wykorzystujących odnawialne źródła energii** w ramach misji w zakresie miast (2026–2027); zapewnić 12 mln EUR finansowania w ramach programu „Horyzont Europa” na wsparcie rozwoju **algorytmów prognozowania opartych na sztucznej inteligencji** w celu optymalizacji wartości dzielenia się energią dla systemu i społeczności (2026 r.).
 - Zbadać, w jaki sposób **lokalne rynki energii na poziomie sieci dystrybucyjnej** mogłyby zostać zintegrowane z rynkiem hurtowym w sposób znormalizowany, aby zapewnić efektywne funkcjonowanie małych, rozproszonych systemów energetycznych i umożliwić skalowalną elastyczność (2027 r.).
-